

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak dan opoldan.

Naročnina za avstro-ogrske kraje mesečno 2 K, za Nemčijo 2-25 K, za Ameriko 2-75 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati. Tristopna petil-vrstica 26 vin. za enkrat, 20 vin. za dvakrat; večkrat po dogovoru.

Glasiło jugoslovanske socialne demokracije.

58. šte. v.

V Ljubljani, v sredo, dne 29. maja 1907

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljke, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana, Franciskanske ulice šte. 8/1.

Šola in politika.

Državni ljudsko-šolski zakon, ki ga imamo v Avstriji, je bil vstvarjen v liberalni eri in velja za svobodomiselnega. Tako ga imenujejo vsaj liberalci in klerikalci, prvi kerso skoraj do napuha ponosni na to svoje delo, drugi ker jim ni všeč. Reakcija ga neprenehoma naskakuje; kdorkoli je hotel kaj pomeniti v klerikalnem taboru, je prišel s kakšnim nazadnjaškim šolskim načrtom. Liberalne stranke pa stoje vedno «na braniku» veljavnega zakona. Le varovati — pravijo — ga je treba napadov požrešnega klerikalizma.

Na vsej tej obojestranski agitaciji je veliko hinavščine. Zakon, ki ga imamo, nikakor ni tako odločen, kakor ga opisujejo njegovi oboževalci, in še tisto, kar je imel dobrega v sebi, so znali liberalci prav slabo braniti. Same «liberalne» učne ministre smo imeli v Avstriji, a prav liberalno so pokvarili na šoli, kar se je le dalo. «Ljubi mir» jim je bil tako važen, da se ničesar niso tako bali, kakor zamere pri klerikalcih, in z naredbami so jim delali koncesije na vseh koncih in krajih. Saj je hotel liberalen minister celo proti jasni določi zakona ukazati, da se morajo dijaki udeleževati vseh verskih vaj, ki jih predpiše duhovništvo.

A kaj pomaga tudi najlepši zakon, če ga poklicani organi ne izvršujejo in če zakonodajna kontrola ne rabi svojih pravic? Za pravo sodbo so merodajne dejanske razmere in te so pri nas naravnost kričeče. Še vedno je zlasti v naših krajih veliko število strok sploh brez šole, velik del jih hodi do štirinajstega leta v en razred, mnogo jih je sicer vpisanih, a v šolo ne hodijo, ker ni prostora in učiteljskih moči za nje, in ponajveč je katehet ne le v ljudskih, temveč tudi v srednjih šolah najmerodajnejša, včasih kar odločilna oseba.

Kjer pa imamo šole, so večinoma slabo urejene; dijakom se nabaše vse polno raznovrstne teorije v glavo, a kadar stopijo v praktično življenje, se ne znajo obraniti nikomur in ne vedo, kaj početi z «znanjem», katerega ostanke imajo nejasno v glavi. Po vseh naših krajih živi nevedno ljudstvo, inteligenca pa je nepraktična, neokretna in le majhen del ima nekoliko širši horizont. Najprimernejši narod za izkoriščanje in zaslepljevanje! Naravno, da gre klerikalna setev tako krasno v klasje!

Na gospodarskem polju se pokazujejo posledice teh razmer v pomanjkanju in v zaostalosti industrije, v izredno klavrnem položaju delavstva, v neracionalnem kmetijstvu, v iseljevanju v Ameriko. Njih politični efekt pa je prešerna nadvlada klerikalizma.

Šolstvo in politika sta v jako tesnem vzajemnem odnosu. Kjer je šolstvo slabo, ni politika nič prida. Samo iz dobrih šol izhaja politično razsodno ljudstvo. Politike seveda ni zanašati v šole, ali tudi brez politične tendence mora šola vzgajati mladino tako, da dobi zdravo podlago za praktično življenje, s tem pa že dobi tudi najpotrebnejša sredstva za politično delo. V dobi splošne in enake volilne pravice je absurdno, vzgajati brezkrvne figure, ki v življenju ne vedo, kam naj se postavijo ali posade.

Nikar naj se ne reče, da je sedanja šola nepolitična! Ravno nasprotna je resnica. Šola, kakršno imamo sedaj v Avstriji, je klerikalna in «patriotična» v najbolj zastarelem smislu besede. Cilj njene vzgoje so ljudje, ki se nikoli ne zanašajo nase, ampak umirajo pred vsako cerkveno in posvetovno avtoriteto. Veronauk in zgodovina skrbita za to na vso moč, katehet ni samo učitelj svojega predmeta, temveč spiritus rektor cele vzgoje.

Brezumen je zistem, v katerem igra resnica žalostno ulogo pepelčice. Proti njemu je treba izvojevati boj do zadnje skrajnosti. Ljudsko šolo je treba v Avstriji šele ustvariti.

Nikakor se ne gre zato, da se «obrani» in

«zavaruje» sedanji šolski zakon. Reformirati se ga mora tako, da dobimo res šolo, ne pa filialko katoliške cerkve. Resnična šola je samo svobodna šola, v kateri nima duhovništvo ničesar iskati. Dokler ima pop sploh kaj opraviti v šoli, je njen gospodar. Njegovo polje je v cerkvi, tam naj skrbi za svoje duše, kakor zna, v šoli pa je prostora samo za pouk v dokazanem znanju, kamor ni pristevati ne katekizma, ne zgodb sv. pisma, ter za vzgojo strok na enaki podlagi. Za očenaše in cerkvene zapovedi, za liturgiko in za apokalipso ima pop dovolj časa in prostora v cerkvi in v farovžu, kjer mu nihče ne bo kratil pravice, da poučuje v svojih predmetih tiste, ki ga hočejo poslušati.

Socialni demokratje bodo v državnem zboru vsekakor napeli vse strune, da rešijo šolo brezmejnega klerikalnega vpliva. Nas bi pa tudi zanimalo izvedeti, kakšno stališče mislijo zavzeti naši liberalci v tem vprašanju, od katerega je najbolj odvisen ves protiklerikalizem. Jasne besede še nismo slišali iz liberalnih ust. Ako pregledamo armadico naših liberalnih poslancev, nas sploh precej zapuša upanje. Na sadnjem vodmatskem shodu je dejal župan Ivan Hribar na interpelacijo sodr. Kocmurja, da ima liberalna stranka svobodno šolo v svojem programu. Ali na liberalne programe ni zidati političnih stavb. Saj so imeli tudi splošno in enako volilno pravico v programu, a Tavčar je smel vendar grmeti proti njej. Kar pa je znano o drugih liberalnih izvoljencih, je skoraj obupno. Ježovnik n. pr. velja naravnost za klerikalca, ako pristevajo Rybára svobodomiselnim poslancem, se je bati, da dožive kmalu razočaranje. Ali ravno o šolskem vprašanju bomo zahtevali račun od liberalcev. Ako izdado liberalna načela na tem polju, jih nihče ne reši uničujoče sodbe.

Madjarsko-hrvatski spor.

Zagreb, 25. maja.

Medeni tedni madjarsko-hrvatskega zakona so hitro potekli, in kakor vsa znamenja kažejo, se

PODLISTEK.

MARK TWAIN:

Zgodbe o velikodušju.

Vse svoje življenje, še iz otroških let, sem rad čital zbirko anekdot zastran pouka in zabave, ki sem jo iz nje črpal. Vedno sem jo imel pri rokah in kadar je preobvladovalo v meni nizko mnenje o bližnjikih, sem brž segel po nji, da mi je to mnenje pregnala; kadar sem opazil na sebi samoljublje, slabost in neplemenitost, segel sem po nji in me je poučila, kaj mi je storiti, da se mi zbudi samospoštovanje. Često sem želel, da bi se te lepe pripovedke ne končale z zapletkom, temveč nadaljevale prijetne zgodbe dobrotnikov in onih, ki so dobre prejemali. Ta želja v mojem srcu je bila tako močna, da sem končno sklenil ji zadošiti s tem, da sem sam iskal konce onih anekdot. Lotil sem se dela in po velikem trudu in dolgotrajnem preiskovanju sem končno izvršil svojo nalogo. Čitateljem predložim v sledečem nekaj anekdot po vrsti in k vsaki pripojim nadaljevanje, ki sem ga po svojih preiskavah dognal.

Hvaležni pudelj.

Dobrosrčen zdravnik (ki je čital obilo knjig) je našel lepega dne pudlja z zlomljeno nogo brez gospodarja; vzel je ubogo živalico seboj domov in

ko je poškodovani ud naravnal in obvezal, je spustil malega izgnanca na svobodo, ne da bi se še kdaj nanj spomnil. Neizrečeno ga je presenetilo, ko je nekaj dni pozneje opazil pred vratmi hvaležnega pudlja, ki je potrpežljivo čakal v družbi z drugim psom z zlomljeno nogo brez gospodarja. Dobri zdravnik je koj pomagal trpeti živalici in občudoval neskončno dobroto in milost božjo, ki je vporabila tako neznatno sredstvo, kakor je mali pudelj, v utrditev nauka, da i. t. d., i. t. d.

Nadaljevanje.

Prihodnji dan je ugledal dobrosrčni zdravnik pred vratmi oba pudlja, žareča od hvaležnosti, in poleg njiju dva druga pohabljenega psa. Pohabljenca je koj ozdravil, in vsi štirje so odšli svojo pot, pustivši dobrosrčnega zdravnika v pobožnem začudenju. Dan je prešel in nastopilo je jutro. Pred vratmi so čakali štirje pasji znanci, in z njimi štirje drugi, ki so iskali zdravniške pomoči. Tudi ta dan je minul in mu sledil drug; šestnajst psov je oblegalo hišo, med njimi osem na novo pohabljenih in ljudje so se jih morali izogibati. Opoludne so bile zlomljene noge, vseh pacientov naravnane, toda med pobožno začudenje se je v dušo dobrega zdravnika vselilo samoodsebe nekaj brezbožnosti. In solnce je spet vzšlo in obsijalo s svojimi žarki dvaindeset psov, med njimi šestnajst zlomljenih nog, ki so zapirali ves tlak in polovico ceste; gledalci so izpolnili ostali prostor. Tulenje ranjenih, vriskanje

ozdravljenih bestij in opazke gledajoče množice so provzročale veliko in navdušeno veselost, toda promet na oni cesti je bil ustajljen. Dobri zdravnik je najel nekaj asistentov in opravil svoje delo usmiljenja pred mrakom, preje pa je iz previdnosti izstopil iz cerkve, da se je svobodno, kakor je slučaj zahteval, lahko izražal.

Toda mnogo stvari ima svoje meje. Ko se je zopet daniło in je dobri zdravnik ugledal pred seboj podvojeno množico tulečih in prosečih psov, je dejal: «Pripoznam, da so me knjige premotile; knjige pripovedujejo le lepši del zgodb in potem končajo. Prinesite mi puško, stvar je zašla predaletč.»

S svojim orožjem je stopil na prosto in stopil slučajno prvemu pudelju na rep, ki ga je brez pardona ugriznil v nogo. Velika dobrota, ki jo je bil ta pudelj deležen, je rodila v njem tako močno in rastoče navdušenje, da je navsezadnje obnarel. Štiri tedne kasneje, ko je bojeval dobrosrčni zdravnik smrtni boj z vodenico, je sklical jokajoče prijatelje in jim govoril:

«Bojte se bukev! Bukve pripovedujejo sleherno zgodbo le napol. Če vas kdo prosi pomoči in če ste v dvomih, kakšne posledice utegne roditi vaša dobrota, izkoristite dvom in ustrelite prosilca.»

Izpregovorivši — je obrnil svoje obličje v steno in izdihnil svoje dušo.

* * *

bliža čas razporoke. V reški resoluciji in na nje podlagi sklepani alijanci nismo nikoli videli tega, kar so vzrli v njej njeni snovatelji vsled razumljivega očetovskega dapadajenja. Toda tudi med nje klevetnike nismo spadali, ki so hotoma prezirali nje dobre sadove. Če hrvaškemu narodu ne bi bila družega donesla, kakor osvoboditev od neznosno-brutalne Khuenovega režima, je bilo prav, da se je sklenila. Sedaj, ko je nastopil po prvotni resolucijonistični pijanosti trezni prevdarek, so se pokazale takoj precej široke razpoke med hrvaškim in madjarskim stališčem.

Sedaj je na dnevnem redu ogrske politike nova službena pragmatika. Hrvatski delegatje so samoposebi umevno za to, da se na Hrvaškem uvede hrvatski jezik na železnicah, ker to odgovarja prvici naravni pravici hrvatskega naroda in drugič, ker je ta zahteva v nagodbenih zakonih tudi pravno utemeljena. Ogrska vlada pa je te zahteve a limine zavrnila in si s tem snela krinko z obraza: pokazala je, da je madjarizacija cilj vodilne ogrske klike ne le na Ogrskem, temveč tudi na Hrvaškem. Poleg tega konflikta pa je nastal še drug spor, ki vede brezpogojno v krizo. Dočim obstoji med hrvatsko-srbsko koalicijo in banom Pejačevićem popolno soglasje glede hrvatskih postulatov, igra hrvatski minister Josipović v nasprotju s hrvatskim banom in koalicijo pod enim klobukom z ogrsko vlado. To dejansko stanje pa je nevzdržljivo, in ob intransigentnem stališču ogrske vlade je pričakovati, da se bode moral umakniti ban Pejačević in sedanji hrvatski sabor.

In kaj potem? Tudi če bi se posrečilo novi vladi spraviti pri volitvi staro madjaropsko večino v sabor, je gotovo, da bi stvorila sedanja koalicija v zvezi s še radikalnejšimi Starčevićanci tako močno opozicijo, da bi sabor sploh ne prišel do rednega parlamentarnega dela in poostreitev krize je neizogibna posledica, če Madjari nastopijo to pot.

Sploh s stališča ogrske vlade govori pretirano precenjevanje lastnih moči. Kje naj vzdrži klika, ki nima na Ogrskem prav nobenih korenin in ki jo količkaj demokratična volilna reforma odnese iz političnega pozorišča, boj v štirih frontah: proti nemadjarskim narodnostim, proti ogrski socialni demokraciji, proti Zagrebu in proti Beču. Fijasko...

Z Goriškega.

V Gorici, 25. maja.

Telegrafične žice so že raznesle po svetu izid volitev na Goriškem; od treh volilnih okrajev, ki jih imamo Slovenci v tej deželi, sta dva izvolila klerikalca pri prvi volitvi, tretji okraj pa je po ožji volitvi pripadel liberalcem s pomočjo socialnih demokratov.

Socialni demokratje so postavili lastne candidature v dveh okrajih: Goriška okolica in Kras. V teh dveh okrajih so stale stvari takole:

Dobrohotni literat.

Ubog in mlad literarni začetnik se je zaman trudil, da bi se znebil svojih rokopisov. Končno, ko se ga je polotil strah pred gladom, je razložil svoje bolečine slavljenemu pisatelju in ga prosil pomoči in sveta. Velikodušni mož je koj odložil svoje delo in začel pregledovati rokopis. Končavši svoje ljubeznivo delo, je stisnil ubogemu mladeniču pristrčno roko in dejal: «Ni slabo; obiščite me v ponedeljek.» Ob napovedanem času je razgrnil slavljeni pisatelj s prijaznim nasmehom molče časopis, ki je bil še vlažen od stroja. Kako se je začudil ubogi mladenič, ko je uzrl na tiskani strani lastni članek. «Kako naj vrnem hvaležnost za izkazano mi plemenito naklonjenost,» je vzkliknil, padši na kolena s solzami v očeh. Slavljeni pisatelj je bil znameniti Snogras; ubogi, iz skritosti in lakote oteti začetnik pa je bil kasneje takisto znameniti Snodgraß. Naj nam bo ta dogodek v opomin, kako treba podpore potrebnim začetnikom iti na roke!

Nadaljevanje.

Prihodnji teden se je Snagsby zopet pokazal — s petimi odklonjenimi rokopisi. Slavljeni pisatelj je bil nekoliko presenečen, ker v knjigah je zapisano, da potrebuje nadebudni mladenič le enkratne podpore. Vendar je prebral tudi te papirje, odstranil plevel in prekopal nekaj oralov adjektiv-

Klerikalni glasovi:

Fon	glasov	3587
Laharnar (1. skrutinij)	»	3122
Skupaj glasov		6709

Liberalni glasovi:

Štrekelj Alojz	glasov	3260
Gabrijelčič	»	1652
Skupaj glasov		4712

Agrarni glasovi:

Štrekelj Anton	glasov	1201
Večerina	»	168
Skupaj glasov		1369

Socialno-demokratski glasovi:

Milost	glasov	622
Kermolj	»	594
Skupaj glasov		1216

Nadstrankarski glasovi:

Gregorin	glasov	1112
--------------------	--------	------

Tako imamo torej od vseh glasov — 15.188 — komaj deseti del socialnih demokratov. Nad 200 glasov pa so — to je treba tukaj zapisati, klerikalne komisije uničile, zato ker je bilo zapisano na nekaterih glasovnicah samo kandidatovo ime «France Milost», kar tistim komisijam ni zadostovalo, češ, da je lahko mnogo ljudi tega imena.

Če pa vzamemo vse glasove onih, ki se niso vклонili farovžu — naprednjaki, agrarci, socialisti in nadstrankarji — tedaj dobimo sledeče razmerje:

Klerikalnih glasov	6709
Protiklerikalnih »	8409

Izvoljen je en liberalec in en klerikalec; številke za ta dva okraja pa govore zelo jasno, da se klerikalci nimajo nič preveč veseliti svoje zmage.

Ne, Slovenci na Goriškem niso tako zabiti, kakor bi si človek mislil in ni daleč čas, ko se tudi pri nas naredi konec avstro-kamarilsko-katoliškemu fanatizmu.

Nekaj je tukaj škodovalo napredku naroda: Italijanski šovinizem. In ker živimo mi na periferiji Slovenije, tik lahonskih šovinstov, se je slepilo narod z znanimi frazami o «mili domovini», o «Slovanstvu» i. t. d. Ali po teh volitvah je lahonski šovinizem smrtno udarjen. Sedaj se ne bode slepilo več našega naroda, češ, žuga ti pogin, kajti od 19 italijansko-šovinističnih poslancev ni bilo izvoljenih več kakor samo eden na prvi skrutinij in trije drugi so prodrli samo s pomočjo italijanskih socialistov, ki so povsod imeli parolo, nastopiti v ožjih volitvah proti klerikalizmu.

Mi socialisti smo zasejali pri teh volitvah prvo seme naše ideje; v teh dveh volilnih okrajih smo imeli v enem mesecu 63 volilnih shodov, od katerih so se vršili 41 v občinah, kjer se še nikdar poprej ni slišala socialistična beseda. In pridobili smo deseti del volilcev! To ni malenkost, če se pomisli, da v 27 občin teh dveh volilnih okrajev nismo niti prišli.

nih zamaškov; potem se mu je posrečilo vriniti dva članka.

In minul je teden, ko se pokaže hvaležni Snagsby z novo zalogo. Slavljeni pisatelj je občutil živahno zadovoljnost, ko je prvokrat izkazal ubogemu, nadebudnemu mladeniču prijateljstvo, in se je z visokim zadoščenjem primerjal z velikodušnimi ljudmi v knjigah; toda sedaj se ga je lotil sum, da je zadel ob novino v stroki plemenitih del. Navdušenje se mu je ohladilo. Vendar pa ni bil v stanu odbiti mladega, nadebudnega pisatelja, ki se ga je tako ponižno in zaupno oklepjal.

Toda vspeh je bil ta, da je slavljenemu pisatelju visel ubogi začetnik neprestano na vratu. Vsi rahli poskusi, da se otrese bremena, so bili brezvspešni. Deliti je moral vsakdanje svete in vsakdanja bodrila; popravljati je moral in krpiti rokopise ter jih vrivati v časopisje. Ko je nadebudni začetnik dosegel ime in priznanje, je mahoma dosegel velik vspeh s tem, da je opisal zasebno življenje slavljenega avtorja s pekočo satiro in pikantnimi drobnostmi, da je knjiga bila v ogromni nakladi razpečana in da je slavljenemu pisatelju od užaljenosti počilo srce. Pred zadnjim zdihljajem je vzkliknil: K«njige, te so me preslepili, ker ne pripovedujejo vse zgodbe. Varujte se mladega, nadebudnega pisatelja, prijatelji; kogar vrže bog lakoti v usta, naj se človek ne predrzne, da ga človek otme sebi v pogubo.

Do prihodnjih volitev pa se bode mnogo spremenilo in vse nam priča, da na Goriškem ne bode več politike brez socialistov.

Politični odsevi.

Karel Kautsky o avstrijski socialno-demokratski zvezi. Duhoviti marxistični teoretik nemške socialne demokracije, Karel Kautsky je čestital vodstvu avstrijske socialno-demokratske stranke v posebnem pismu, iz katerega posmemamo značilnejše odstavke: Ni slučajna ta zmaga, ki ste jo izvojevali, ne spada med one zmage, ki se pribore iz zasede in ki jih jutrišnji dan spet lahko odnese, temveč sad je letnega in desetletnega neumornega in požrtvovalnega dela. Pridobljena ni z demagoškimi igračami, kise dozdevajo silno premetene, ki pa so neskončno kratkovidne in kratkodušne, ker žrtvujejo jutrišnji vspeh današnjemu vspehu: kolikor se da soditi iz «Arbeiter-Zeitung», ki gotovo podaja ton volilne agitacije, je malo volilnih bojev mednarodne socialne demokracije, ki bi se vodilitako odkrito in načelno socialistično kakor ta. Vaša zmaga ni le velika in sijajna, temveč tudi častna in polna gonilnih sil, ki bodo gnale stranko preko zmage k novim bojem, novim zmagam; polna poroštev, da bode stranka novemu položaju in novim vprašanjem, ki bodo iz te zmage nastali, v vsakem oziru kos... Dokler je proletarijat šibak in nesamostojen, mu njegovo rast olehčuje medsebojni interesni boj posedujočih slojev. Čim močnejši in samostojnejši prihaja, tembolj stopa v osrednje tendence, da se zlije vesoljni meščanski svet v eno samo reakcionarno maso, tembolj je slednja voljna krepiti državno moč, ki sta jo buržoazija in malo meščanstvo skušali slabiti, dokler sta se nahajala v revolucijskem položaju. Vaša zmaga ne pomenja le silno okrepitev proletarijata, temveč tudi silno okrepitev državne moči, ki jo bodo odsihmal v mnogo manjši meri slabila narodna nasprotja, kakor doslej, ki pa bode, gnana od kapitalistov vseh narodov, mnogo sovražnejša proletarijatu kakor doslej. Toda okrepitev sovražnika bode zbudila tudi nadaljno okrepitev proletarijata. Čimbolj se sklepa buržoazija vseh narodov na boj proti proletarijatu, tem tesnejše se bodo oklenili proletarci vseh narodov. Oni naši protivniki se motijo, ki upajo, da se bodo proletarski zmagalci čutili dediče narodnih koterij, ki so jih pomedli, da se bode avstrijska socialna demokracija v tej meri narodno drobila, v kolikor narašča. Avstrijska internacionala korenini pregloboko ne le v teoretični prosveti mas, temveč tudi v praktičnih potrebah njih političnega in ekonomskega boja. Za izkoriščujoče razrede je jezikovni monopol, sredstvo za vladanje in izkoriščanje, proletarijatu, jezik ni družega kot sredstvo za sporazumevanje in prosveta... Grandiozno slavlje bomo obhajali na mednarodnem kongresu v Stuttgartu. Komaj tri leta so minula od amsterdamskega kongresa sem in kako se je svet izpremenil! Rusija, trdnjava absolutizma, Angleška, dežela najokostenelejega trade-unionističnega cehovstva, Avstrija, evropska Čina dežela birokratizma in blaznega volilnega sistema — mahoma so se postavile v vrsto onih držav, v katerih proletarijat s krepko in samostojno politično akcijo odločilno posega v usodo držav. Kako dolgo še in mednarodna socialna demokracija bode vladala Evropo!

Volilne zgodbe v Galiciji. Množica kmetov pride k volilni žari, da zadosti volilni dolžnosti. Vsi oddajajo prazne, nepopisane glasovnice. Na vprašanje, zakaj tako, odgovarjajo, da jim je politični uradnik prepovedal falzifikacijo glasovnice. Sklenili so glasovnice odslej oddajati prav tako, kakor jih prejemale od oblasti. Kmetje so bili po nastopu dotičnega uradnika trdno preverjeni, da je vsako popisovanje glasovnic kaznjivo falzificiranje — in pa, urad bo že sam vse ukrenil, da jim prihrani delo. Tako n. pr. so za finančnega ministra, dalje za Petelenza, protikandidata sodruga Daszinskega, izdajale kratkomalo tiskane glasovnice — da se ljudem delo prihrani... V nekem drugem galiskem okraju so se hoteli kmetje izkazati hvaležne za uvedbo splošne in enake volilne pravice, s tem da so napisali na glasovnice: Franc Jožef, cesar na Dunaju. Naj vživa tudi sam cesar sadove od volilne pravice, za katero se je odkrito in pošteno zavzel. Žal, da cesar, dasi mogočna oseba, nima pasivne volilne pravice, nima pravice do poslanstva... Krščanski socialci si pomagajo s čudnimi sredstvi preko svojega volilnega poraza. Najpoprej posinovijo stare, okostenele konservativce, da s tem figovim perescem prikrijejo svojo nagoto, ki so jo volitve neusmiljeno razgalile. Potem kriče: Državna stranka smo, prejeli smo v vsej Avstriji 550.000 glasov. Škoda le, da si socialni demokratje lahko prilaste naslov dvojne državne stranke, ker je število njih glasov zneslo dvakrat toliko...

Francosko in Maroko. Francoska vlada je povodom umora zdravnika dr. Mauchampa od marokanske vlade zahtevala sledeča zadoščenja: 1. Marakeškega pašo treba nemudoma odpoklicati in zapreti, ker je hujskal množico proti dr. Mauchampu. 2. Preiskava se poveri francoskemu konzulu v Marakešu. 3. Kaznovanje vseh krivcev. 4.

Odkodnina za umorjenega Mauchampa v višini, ki jo določi francoska vlada. 5. Organizacija policije, kakor jo je določila alžiraska konferenca. 6. Izvedba francosko-maročanskih dogovorov iz let 1901 in 1902. 7. Odpoklicanje mavretanskega šerifa Mulaj Idrisa. 8. Nadaljno pošiljanje orožja šejku Ma el Ainu je treba koj ustaviti. 9. Preiskava glede nekaterih nadaljnjih pritožb, katerim magzen doslej še ni ugodil. — Ker je maročanska vlada v načelu pritrdila francoskim zahtevam, so se začela med obojestranskimi zastopniki pogajanja glede podrobnosti.

Shodi.

Velik shod v Zagorju ob Savi. V nedeljo, dne 26. t. m., se je vršil v Zagorju v salonu Miheličevem shod, na katerem sta poročala sodruga Cankar in Čobal o izidu volitev in o političnih strankah na Slovenskem. Veliki salon je bil kljub neznosni vročini docela poln; shoda se je udeležilo nad šeststo oseb. Na nobenem obrazu ni bilo opaziti potrnosti zaradi izida volitev, shod se je vršil v znamenju navdušenja za nov boj in v znamenju trdnega upanja na bližnjo zmagovalno prihodnost. Cankar in Čobal sta slikala v resničnih barvah nasilnost klerikalne stranke, ki si je priborila svojo žalostno zmago le s tem, da je na nečuten način oskrnila cerkev ter vrgla Kristusov evangelij za oltar. Obadva govornika sta navajala konkretne slučaje klerikalnega terorizma; v neki vasi zagorske okolice se je zgodilo n. pr., da je pridigoval duhovnik zadnjo nedeljo pred volitvami tole: «Če boste volili Cankarja, bo čez štirinajst dni vsak mož imel po dve ali po tri žene. Tudi Boga mine nazadnje potrpežljivost; kdor bo volil Cankarja, naj gleda, da ga ne ubije strela z jasnega neba...» In na tako sorto dalje; ženske so jokale in tarnale, efekt pa je bil ta, da je na dan volitve na čudežen način izginilo s štiridesetih glasovnic Cankarjevo ime. Z nasilnostjo, z lažjo in sleparstvom je pridelala klerikalna stranka svoje sadove. Nič manj žalostno in nečastno pa ni bilo vedenje takojmenovane liberalne stranke. Ta čudna «stranka» je dne 14. maja opljuvala svojo svobodomiselnost, zatajila in izdala vso svojo preteklost. Z redkimi častnimi izjemami so vsi ti fletni «liberalci» ne samo glasovali, temveč tudi agitirali za klerikalnega kandidata. Mnogo jih je bilo, ki so snedli dano besedo, cesar bi ne bil storil poslednji hribovski kajzar, ki ima še časti v sebi. Ko sta Cankar in z njim Čobal poročala o tem nesramnem izdajstvu, so burni pfuj-klici odmevali po dvorani. Kar je še poštenih in res svobodomiselnih ljudi, ki so stali doslej v vrstah minole liberalne stranke, bodo vedeli, kam drži zdaj njih pot. — Govornika sta pozivala zborovalce, naj ne prekinajo z agitatoričnim delom, temveč da naj delajo brez nehanja, kakor da so volitve že pred durmi. V splošnem navdušenju in v krepkem zaupanju v prihodnost je završil shod.

Domače stvari.

Ginljivo zaupanje. Voditelj slovenske ljudske stranke in bodoči voditelj «razmeroma močnega kluba», dr. Ivan Suštersič, je objavil v sobotnem «Slovincu» nekaj program svojega in svoje stranke delovanja v parlamentu. Od take izjave, objavljene tik po volitvah in v tem še jako nejasnem položaju gledé grupiranja političnih strank v zbornici bi se moglo pričakovati kaj posebnega in vsaj «razmeroma» pomembnega. Toda voditelj močne stranke, človek, ki si je dal že rezati in šiti ministrovski frak, je nakopičil nekaj puhlih fraz, ki bi bile preslabe za Gostinčarja. Iz vseh teh previdnih puhlic se vidi edinole to, da Suštersič sam se ni popolnoma na jasnem, kje bo postavil svoj «stant», kje in kako in s kom bo pričel svoj kšeft. Pred volitvami se mu je godilo dobro: gledal je vse v črno; ko pa se je na vsem obzorju zasvetila rdeča zarja, se mu je zableščalo tako močno, da se zmirom ne vidi jasno; kjer so bili prej konkretni računi, so zdaj oprezno izjecljane fraze. Da se bo poskušal družiti s klerikalci vseh strank in vseh narodov, smo vedeli že prej; v to ni bilo treba še posebej svečane izjave. Kar pa nas v tej izjavi res zanima, je Suštersičeva trditev, da je ogromna večina slovenskega ljudstva izkazala ganljivo zaupanje klerikalni stranki. Ta trditev je predrznost prve vrste. Suštersič sam najboljšo v, s kakšnimi umazaniji, nasilnimi sredstvi je dosegla kranjska duhovščina, da je blamiran slovenski narod s poslanci, kakršnih dunajski parlament še ni zlepa videl. Molčite o ganljivem zaupanju, dokler ne bo odkidano s prižnic in spovednic tisto blato, ki se je nakopičilo tam za časa volitev!

Zalézoval nas bo! «Naš List» se izhaja in Cvetko Golar tudi še živi. In tako se je zgodilo, da je nenadoma zvedel ves Kamnik z okolico vred, da češka socialna demokracija ni breznarodna, temveč da je mednarodna. To so si zdaj dobro zapomnili vsi trije: «Naš List», Cvetko Golar in Kamnik. Nekaj je že! Zdaj je treba samo še spoznati, da narodnostni program avstrijske socialne demokracije ne velja samo za Čehe, temveč tudi za

Nemce, Slovence, Italijane i. t. d. Do tega spoznanja Cvetko Golar še ni došel, ampak sčasoma se vse lahko zgodi. Za sedaj nas bo samo zalezoval: Gledal bo, če smo mi tudi «taki». In če sodba ne izpade ugodno, potem bo joj! O Fure, Fure!

† **Jan Gebauer.** V devetinšestdesetem letu svoje dobe je umrl v Pragi profesor Jan Gebauer. Z njegovim imenom je najtesnejše zvezana moderna češka filologija. Gebauer se po pravici imenuje oče češkega jezika, ker je češko govorico osvobodil onih neelastičnih historičnih oblik, v katere so ga okovali pisatelji starejše šole; postavil je pismeni jezik na organično podlago žive govorice. Gebauer je tip nesamoljubnega znanstvenika, odkritega proti samemu sebi in odkritega napram drugim. Srdito sovraštvo oficijalnih narodnih krogov si je nakopal s svojim odločnim in nevstrašenim nastopom v rokopisnem boju, ki ga je v družbi s profesorjem Masarykom, pravkar izvoljenim naprednim državnim poslancem, častno izvedel. Profesor Nánka je — kakor znano — potvoril umetniško visoko stoječe pesnitve iz češkega srednjega veka in jih izdal kot najstarejšo češko pesnitev pod imenom «Kraljedvorskega rokopisa». Te pesmi so postale nekaj dvorski paladij, s katerim so se Čehi ponašali pred drugimi narodi. Profesorja Gebauer in Masaryk, prvi iz filološkega, slednji iz sociološkega in historičnega stališča, sta razbila to narodno monstracijo in jo odkrila pred vsem svetom kot navaden falzifikat. Velikanski vrišč je zagnala oficijalna žurnalistika pod patronanco oficijalnih znanstvenikov. Oba moža, ki sta imela poguma dovolj, spoznano resnico izreči, sta bila izpostavljeni najostudnejši gonji. «Za prodanca!» jima je grmela ta oficijelna tolpa dan na dan v ušesa; prirejale so se narodne demonstracije, izdajala dolga «dokazovanja» o resničnosti rokopisov. Zdelo se je izpočetka, da bo večina prevpila resnico, toda končno sta neustrašena znanstvenika prodrla s svojim z najprozornejšimi umskimi dokazi podprtim mnenjem, ki se je popolnoma uveljavilo. V vsem rokopisnem boju se ni šlo toliko za literarnozgodovinsko stran tega boja, kakor za narodno etiko: npravnost je ena veljavna i za posameznika, i za cele narode. Iz tega vprašanja narodne etike so organično izhajala nadaljna vprašanja o narodni praksi sploh. Reviziji narodne etike je z železno konsekvenco sledila revizija narodnega, socialnega in političnega programa na podlagi realistične metode. Tako je izprva in v jedru popolnoma literarno vprašanje kraljedvorskega rokopisa zbudilo močno politično in narodno gibanje na Češkem, znano pod imenom: realizem, ki je na polje praktične in najpraktičnejše politike stopilo 23. maja z izvolitvijo njega predstavitev, Masaryka in Drtine, v državni zbor. — Profesor Gebauer je imel na vsej tej reformi češkega življenja s svojo soinicijativo velik delež. — Lani je v gosposki zbornici se toplo zavzemal za splošno in enako volilno pravico. — Slava veleumu in veleznaku!

Skupni jugoslovanski klub v parlamentu straši po slovenskem liberalnem in nadstrankarskem časopisju, odkar je izvoljen Hribar v Ljubljani. Kakor znano, je bil Hribar sam tisti, ki se je prvi ponudil Suštersičevemu klubu, kakor ga je Suštersič tudi takoj na svojem shodu v «Unionu» odklonil. Hribar je že davno obsojal Tavčarja, ker je ustanovil samostalni liberalni klub in zveza vseh jugoslovanskih poslancev je bilo njegovo agitacijsko sredstvo in njegova «politična ideja». Hribar je namreč lahko vse, kar hočete, ali politik ni nikoli bil in nikoli ne bode. Za slovensko narodnost ne prinašatak zmešan klub nobene koristi. Če so res liberalci in klerikalci narodnjaki, se morajo v vseh narodnih vprašanjih itak srečati. Zvezujejo se pa poslanci v trdne skupine po enakih političnih načelih, glede katerih so tudi njih udje vezani. Take skupine omogočajo jasen pregled; z njimi se lahko politično računa, one sestavljajo in odstavljajo vlade. Jugoslovanski klub bi bil politično neenoten. Večino v njem bi imeli gotovo klerikalci, ki bi nedvomno zahtevali v splošno političnih in zlasti v kulturno-političnih vprašanjih, strogo klubsko disciplino. Čim pride tako vprašanje na red, bi se morali liberalni poslanci brezpogojno ukloniti klerikalnim zahtevam, ali pa bi nastal konflikt, ki bi moral končati z izstopom liberalnih poslancev. Ako hočejo liberalci priznati hegemonijo večine v klubu ter v cerkveno-političnih in podobnih rečeh glasovati po volji kluba, to se pravi klerikalno, tedaj je neumljivo, čemu so kandidirali kot naprednjaki? Ali pa hočejo iti v takih vprašanjih svojo pot, tedaj naj vrag razume, čemu silijo v Suštersičev klub. Tavčar je napravil kot poslanec dosti političnih napak, ampak v tem vprašanju je bil vendar doslednejši od Hribarja, ki enostavno ne pojmi, kaj je politika.

Odkod pa so prišli? «Slovenski Narod» je postavil v svojih predalih visoke in široke lojtre brzovrhnih častitk «poslanca» Hribarja. Po tistih lojtrah pleza cela vrsta možakarjev, ki jih človek prej nikoli ni videl. Odkod pa so prišli? «Zmago svobodne misli» slavé navdušeni in ginjeni ljudje, ki se jim do 23. maja niti sanjalo ni, da so svobodomiselni. Če bi človek zaklical junakom, ki so

priromali z dežele in plezajo zdaj po tistih visokih «Narodovih» lojtrah gorindol: «Kjé pa ste bili štirinajstega maja?» — takoj bi se podrle lojtre s svobodno mislijo in plezavci vred. Zakaj cela dolga vrsta značajnih mož, o katerih je pozitivno znano, da so 14. maja glasovali za klerikalne kandidate, pošilja zdaj «Narodu» navdušene telegrame... Prinesite pljuvalnik!

Najnovejše vesti.

Dunaj, 27. maja. Dež. zbor nižjevstrij-ski je sklenil proti vladi novelo k lovskemu zakonu. Pri razpravi so došli v razgovor dogodki v Kočerju.

Dunaj, 28. maja. 4. junija se vrši konferenca štirih nemških neklerikalnih skupin glede vknupnega kluba; v to svrhu se povrne minister Prade iz Karlovih varov. Svobodni vsenemci pod vodstvom Wolfa se še niso odločili, da li pristopijo ali ne.

Dunaj, 28. maja. Dunajski meščanski listi ponavljajo neutemeljenih vesti, da bode socialnodemokratska frakcija reflektirala na podpredsedniško mesto v drž. zboru in da je za to mesto določen Pernerstorfer.

Dunaj, 28. junija. Dr. Lueger se je izjavil proti nekemu budimpeštanskemu časnikarju, da upa od novega parlamenta strogo avstrijske politike in da bo avstro-ogrsko monarhija v 20 letih nedvomno enotna država.

Dunaj, 28. maja. Weckerle je imel daljši pogovor z Beckom glede termina za nadaljevanje nagodbjenih pogajanj, ki pa ni donesel zaželenega vspeha.

Dunaj, 28. V trgovskem ministrstvu je izdelan načrt, po katerem se bodo poštna pošiljstva zavarovale proti zakasnitvi. Podobne naprave obstoje v Švici, Nemčiji in na avstrijskih železnicah.

Brno, 28. maja. «Lidove Noviny» poročajo, da je cesar zelo vznemirjen vsled socialnodemokratske zmage. Beck da je cesarju dejal, «da socialni demokratje glede provizornega proračuna in glede vojaških zadev ne bodo delali ovir». Beckove besede so cesarja pomirile in demisije njegove ni sprejel.

Lvov, 28. maja. Pogreb v Horuckem od orožnikov umorjenih oseb se je izvršil v popolnem miru. Izmed ranjenih je neka ženska umrla.

Borszezow, 28. maja. Izvoljen je kandidat ukrajinske stranke Ochrichomycz.

Tarnow, 28. maja. Okrajno glavarstvo razglašja, da se glasovnice dobé šele na dan volitev od volilnega komisarja. Vladni kandidat Battaglia pa je prejel že več tisoč glasovnic in jih s svojim imenom izpolnjene razdelil med volilce. — Nadzornik državnih železnic Karas je odvzel vsem železničarjem izkaznice z grožnjo, da bodo sicer odpuščeni.

Budimpešta, 28. maja. Povodom jubileja predloženi zakon vsebuje tudi razširjenje trgovskega muzeja v Zagrebu.

Budimpešta, 28. maja. Konferenca hrvatsko-srbske koalicije, ki sta se je udeležila tudi ban in podban, je odklonila predloge skupne vlade glede jezikovnega vprašanja na državnih železnicah. Ogrska vlada je voljna privoliti v hrvaške napise, vnanji uradni jezik in v garancijo, da se na hrvaških progah nastavlja po možnosti samo Hrvatje, toda koalicija zahteva v smislu nagodbe, da se hrvaščini na hrvaskem ozemlju prizna izključna veljava.

Braunschweig, 28. maja. Deželni zbor je sklenil z vsemi proti 6 glasovi, da se zviša regentura za 300.000 mark. Danes je dež. zbor poveril regentstvo meklenburškemu vojvodu Albertu.

Rim, 28. maja. Na vseučilišču se pripravljajo veliki nemiri s protiklerikalno ostjo.

Pariz, 28. maja. Socialist Cornand je interpeliral vlado v zadevi aretacije, ki jo je rad njimi izvršila policija povodom neke manifestacije. Clemenceau je odgovarjal, da poslanska imuniteta se ne razteza na policijske odredbe, v svrhu vzdrževanja reda.

Pariz, 28. maja. Kongres neodvisne socialistične zveze je odklonil predlog, da se izreče Briandu nezaupnica in se ga izključi iz stranke, pač pa se je sprejela graja proti sindikalistični politiki vlade.

London, 28. maja. Campbell-Bannerman je odgovoril na tozadevno interpelacijo, da ne namerava posegati v osebno svobodo ruskih socialnih demokratov, ki so prišli, da se razgovore o političnih vprašanjih.

London, 28. maja. Proti Rooseveltu, ki namerava prihodnje leto kandidirati zopet za predsedniško mesto, so «trustni kralji» organizovali nekaj «trust za fabrikacijo javnega mnenja», ki naj vpliva na liste, uradnike in volilce.

Hongkong, 28. maja. V Wongkongu se se pojavili venki nemiri. Vsi civilni in vojaški uradniki so umorjeni, vladna poslopja požgana.

Teheran, 28. maja. Guverner v Luristanu šahov brat, zbira hurske jezdece, da prežene šaha in zasede njegovo mesto.

Razglas.

Načelnništvo okrajne bolniške blagajne v Zagorju naznanja vsem članom in delodajalcem, da se bodo nove volitve delegatov in zastopnikov za dobo dveh let vršile za Zagorje in okolico dne 2. junija t. l. od 9.—11. ure za člane, od 11.—12. ure dopoldne za delodajalce v gostilni gospoda Antona Jana v Zagorju.

Za Litijo in okolico, kakor za sodni okraj Višnja gora se vrše volitve dne 4. junija t. l., in sicer od 9.—10. ure dopoldan za člane in od 10.—11. ure za delodajalce v gostilni gospoda pl. Wurzbacha v Litiji.

Delavci iz Zagorja in okolice volijo 32 delegatov, delodajalci pa 10 zastopnikov.

Delavci iz Litije in okolice in iz sodnega okraja volijo skupaj 10 delegatov in delodajalci pa 10 zastopnikov.

Zagorje, dne 22. maja 1907.

M. Čobal
načelnik.

Pravkar je izšla brošura:

SPOLNE BOLEZNI

Ljudstvu v pouk in svarilo napisal

dr. I. Demšar

špecialist za kožne bolezni.

Cena 45 vin., za 10 iztisov 4 K franko

Pošilja se samo, ako se z naročilom obenem vpošlje dotični znesek.

Organizacije, sodrugi, pozor!

V proslavo splošne in enake volilne pravice je izvrševalni odbor založil krasne

umetniške razglednice

v barvotisku.

Cena	50 izvodom	3 K 25 v
"	100 "	5 " 75 "
"	500 "	23 " 75 "
"	1000 "	40 " — "

Posamezni komadi po 8 vin.

Naroča se jih pri upravnistvu „Rdečega Prapora“ proti plačilu, oz. pošt. povzetju.

Sodrugi, sezite pridno po teh razglednicah!

Vsaka posredstva in posrednik je kaznivo.
Edino pravi je

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K.

4 52—48

Thierryevo centifolijno mazilo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam itd., 2 lončka K 3-80. Razpošilja se le proti povzetju ali za poslani denar.

Te dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdaj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi p. Rogaški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko.

Kaj hočejo socialni demokratje

ali program socialno-demokratske stranke.

Dolžnost vsakogar, ki se zanima za politično življenje, je, da se seznani s težnjami in zahtevami socialne demokracije. Cena brošuri, ki obsega tudi narodnostni program avstrijske socialne demokracije

4 v, po pošti 8 v.

Naroča se je pri upravnistvu

„RDEČEGA PRAPORA“.

Naročajte edino slovensko revijo

Naši Zapiski.

Naročnina:

Za celo leto K 3, za pola leta K 1-50, za četrt leta 80 h, posamezne številke 50 h.

Uredništvo in upravnistvo v Ljubljani.

V založbi „Naših Zapiskov“ se še dobe:

8. številka tretjega letnika: Nekaj kulturnih zavodov slovenskih, po 24 vin.

10. in 11. številka tretjega letnika: Prešernov spomenik, obsežajoča 48 strani, z lepim ovitkom; za naročnike po 50 vin., sicer franko 80 vin.

Drama Prešernovega duševnega življenja, predavanje g. dr. Ivana Prijatelja ob odkritju Prešernovega spomenika v Ljubljani, po 40 vin. pri upravnistvu „Naših Zapiskov“ v Ljubljani.

I. S. Machar: Magdalena, povest v verzih; poslovenil A. Dermota, po 2 K.

Abditus: Občina in socializem, 70 vin.

P. Mihalek: Iz nižin življenja, 1 K.

Za agitacijo pripravne so brošurice:

Program socialne demokracije, po 4 vin., po pošti 8 vin.

Zvišanje duhovskih plač, po 10 vin., po pošti 14 vin.

Ako se jih naroči več, se dovoljuje popust po dogovoru.

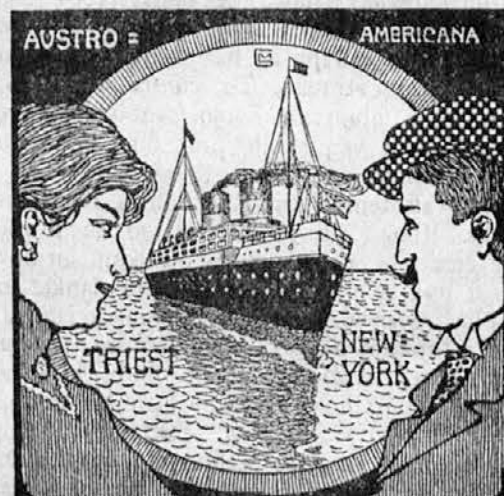
„Rdeči Prapor“ izvod po 10 v se dobiva v Ljubljani v tobakarnah: Blaž, Dunajska cesta; Franzot, drž. kolodvor, Spod. Šiška; Kušer, Sv. Petra cesta; Pichler, Kongresni trg št. 3; Svatek, Glavni trg; Šešark, Šelenburgove ulice; Velkavrh, Sv. Jakoba trg; Kleinstein, Jurčičev trg; Dolenc, Kolodvorske ulice, številka 27; Sušnik, Rimska cesta 24; Ušeničnik, Židovske ulice 1. — Kranj: Karol Florian, knjigarna. — Jesenice: Jakob Mesar št. 101. — Trst: Lavrenčič, Piazza Caserma. — Trst Rojano: Močnik, tobakarna — Gorla: Krebelj Peter, Kapucinske ulice št. 1. Schwarz, Šolske ulice. — Reka: Ricardo Camera, Corso 16.

„RDEČI PRAPOR“

je najradikalnejše slovensko glasilo, nujno potrebno vsakemu delavcu in vsakomur, ki hoče biti objektivno informiran o do-
mači in splošni politiki.

„RDEČI PRAPOR“ je najmodernejši slovenski list, ki ne bi smel manjkati v nobenem bralnem društvu ali čitalnici ter napredni hiši.

Priporočajte „Rdeči Prapor“ povsod!

Potniki v Ameriko
Hateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo polovalj naj se obrnejo
na
Simona Kmetek
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Tiskarna Iv. Pr. Lampret

Kranj :: Gorenjsko :: Kranj

se priporoča p. n. občinstvu v vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do najmoderneje oblike. Ker je bogato založena z modernimi črkami in okraski ter opremljena z najnovejšimi stroji in električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v vsaki množini, in sicer: uradne tiskovine, kuverte, račune, pismene papirje, cenike, etikete, bolete, časopise, knjige, brošurice, cirkularje, reklamne liste, lepake, opomine, vabila, molitvenike, mrtvaška naznanila, razglednice, hranilne in zadržne knjižice, poročna naznanila, vizitke, vstopnice, zavitke, dopisnice, jedilne liste, vignete i. t. d., sploh izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela okusno in ceno.

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

Ustanovljeno leta 1855.

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznano izorno pivo v sodnih steklenicah.

Številka telefona 210.